

4,5 dl
PRO ŽIVOT

NAUČNÁ
PLAVBA
DÁRCOVSTVÍM
KRVE

NAUČNÁ PLAVBA DÁRCOVSTVÍM KRVE

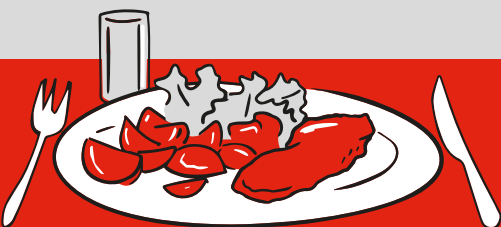
Tato brožura byla vytvořena v rámci kampaně města Brna DARUJME KREV PRO BRNO zaměřené na podporu bezpříspěvkového dárcovství krve a krevních složek a náboru dobrovolníků do registru dárců kostní dřeně v Brně.

Cílem publikace je jednak poskytnout ucelené informace o procesu darování krve, a také motivovat další dobrovolníky – prvodárce. Brožura vznikla jako součást vzdělávacího programu o krvi pro 2. stupeň ZŠ a střední školy ve spolupráci s výukovým centrem Bioskop Masarykovy univerzity. Má tedy snahu oslovit mladou generaci, vyvolat její zájem o toto téma, a tím podpořit pravděpodobnost jejího zapojení do dobrovolného dárcovství v dospělosti.

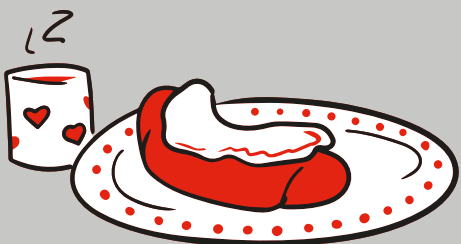

Den před odběrem je nutno vypít 2-3 litry vody.

Den před odběrem lehká večeře.

Ráno posnídat lehké a netučné jídlo.

Dobré ráno, jste u nás poprvé? Pojd'te, posad'te se, dejte si čaj a vyplňte nám tady ten dotazník. Poté půjdete na konzultaci k paní doktorce.

DOTAZNÍK PRO DÁRCE KRVY

Jméno: _____ rodné číslo: _____ datum: _____

Niže vyplňte, správnou odpověď zakroužkujte!

_____ ano ne
 _____ ano ne
 _____ ano ne
 _____ ano ne

SOUČASNÝ ZDRAVOTNÍ STAV

_____ ano ne
 _____ ano ne
 _____ ano ne
 _____ ano ne

Teď vám odebereme trochu krve pro test, zda je u vás vše v pořádku, jestli máte dobrý poměr krvinek i železa a můžete být dárce. Dělá se vám z krve či jehel zle?

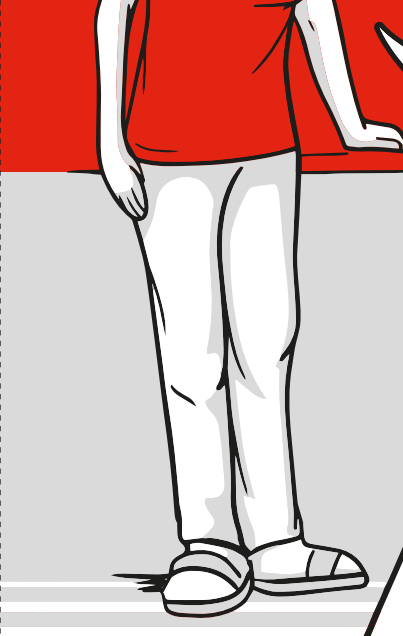

Vše je v pořádku a jste tedy vhodný dárce. Sestřička vás na odběr za chvíli zavolá, není se čeho bát. Děkujeme, že jste se odhodlala.

Standardním odběrem se bere přibližně 450 ml krve. Celé to trvá jen chvíli, nepřekročíme 10 minut. Jste připravená?

Nedělá se vám zle?
Dobře. Chcete slyšet, co se pak s krví dělá?
Dobrá. Odebranou krev testujeme na přítomnost žloutenky či HIV, zjišťujeme krevní skupinu. Pak se oddělí plazma od krevních buněk.

Jak vám je, dobrý? Posed'te, odpočívajte, dejte si čaj nebo džus. Můžu nabídnout i výbornou kávu, dáte si?

**ODBĚROVÉ
MÍSTO**

Tady vám nesu něco dobrého od nás! Taková pozornost. A také potřebné dokumenty!

Máte zde potvrzení o absolvování odběru do práce, protože máte nárok na den volna.

Také potvrzení pro pojišťovnu, určitě se podívejte, jestli dárcům neposkytuje nějaké odměny. A ještě potvrzení pro odečtení z daní, to se vždycky hodí, ne?

V den odběru je potřeba odpočívat, nepřetěžovat se, necvičit ani to nepřehánět s úklidem. Všechno počká. Udělali jste dobrý skutek a zasloužíte si nyní relaxovat, tak toho využijte a vezměte do ruky tu dlouho odkládanou knihu.

Pojďte darovat i vy,
nic to není!

ODBĚROVÁ MÍSTA:

Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně
Odběrové centrum, budova B1, Pekařská 53, Brno

Fakultní nemocnice Brno
Transfuzní a tkáňové oddělení, pavilon I 2, Jihlavská 20, Brno

SPLŇUJI ZDRAVOTNÍ PODMÍNKY?

- je mi 18–65 let
- vážím alespoň 50 kg
- netrpím vážnější alergií
- neprodělal/a jsem zánět jater nebo jiné onemocnění jater
- neprodělal/a jsem zánět ledvin, netrpím chronickým onemocněním ledvin
- neměl/a jsem toxoplazmozu, tularemii, brucelozu
- netrpím onemocněním srdce a cév (infarkt, srdeční vada, vysoký krevní tlak)
- netrpím vážným kožním onemocněním
- neměl/a jsem malárii ani jinou tropickou nemoc
- neprodělal/a jsem pohlavní nemoc (kapavka, syfilis)
- neprodělal/a jsem TBC
- netrpím vředovou nemocí žaludku ani onemocněním žlučníku či slinivky
- neměl/a jsem tyfus, paratyfus
- netrpím revmatickým onemocněním
- netrpím zvýšenou krvácivostí (z nosu, dásní)
- nemám onemocnění nervového systému (epilepsie, roztroušená skleróza)
- neprodělal/a jsem zhoubné onemocnění
- v pokrevním příbuzenstvu nemám výskyt Creutzfeldt-Jacobovy nemoci
- neprodělal/a jsem žádnou transplantaci orgánů
- nejsem alkoholik
- v letech 1980–1996 jsem nebyl/a déle než 6 měsíců v Anglii či Francii
- nejsem HIV-pozitivní ani nepatřím do tzv. rizikových skupin (promiskuitní způsob života, nitrožilní narkomani, pohlavní styk mezi muži v posledním roce)

Je potřeba si toto skutečně projít a promyslet, ať nejdete zbytečně.

CÍTÍM A CÍTIL JSEM SE DOBŘE

- nejsem právě nemocen/na
- v posledním půl roce jsem nebyl/a v kontaktu s vážnou nakažlivou nemocí (žloutenka, TBC, pohlavní nemoci, malárie)
- v posledním půl roce jsem nebyl/a na operaci
- v posledním půl roce jsem neabsolvoval/a mimo zdravotnické zařízení akupunkturu, piercing nebo tetováž
- v posledních 14 dnech jsem neužíval/a antibiotika
- v posledním měsíci jsem neměl/a přísáté klíště
- v posledním týdnu mi nebyl trhán zub
- u žen: nemám právě menses, nejsem těhotná, od posledního porodu uplynulo aspoň půl roku
- nejedl/a jsem v posledních 14 hodinách žádné jídlo obsahující tuk (není však vhodné hladovět, jezte jídla bez tuku, pijte dostatek nealkoholických nápojů)

CO MI ZABRÁNÍ DAROVAT KREV?

- infekční choroba
- chronické onemocnění
- nádorové onemocnění
- diabetes mellitus
- těžká alergie
- epilepsie
- rizikové chování (promiskuita, nechráněný sex, drogy, závislost na alkoholu nebo lécích)

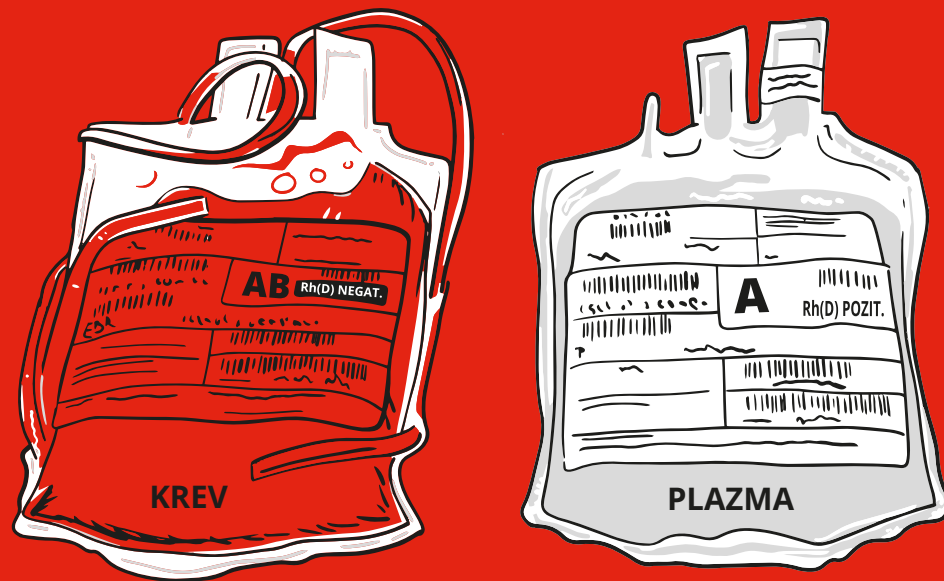

Pokud byste náhodou nějakou základní podmínku nesplňovali, nesmutněte. Pomáhat můžete i jinak!

Třeba sdílením příspěvků z našich sociálních sítí. Můžete se také pobavit se svými přáteli nedárci o výhodách darování krve. Zkuste zavolat i na infolinku místního dárcovského centra, určitě vám poradí.

CO SE PAK S KRVÍ DĚJE?

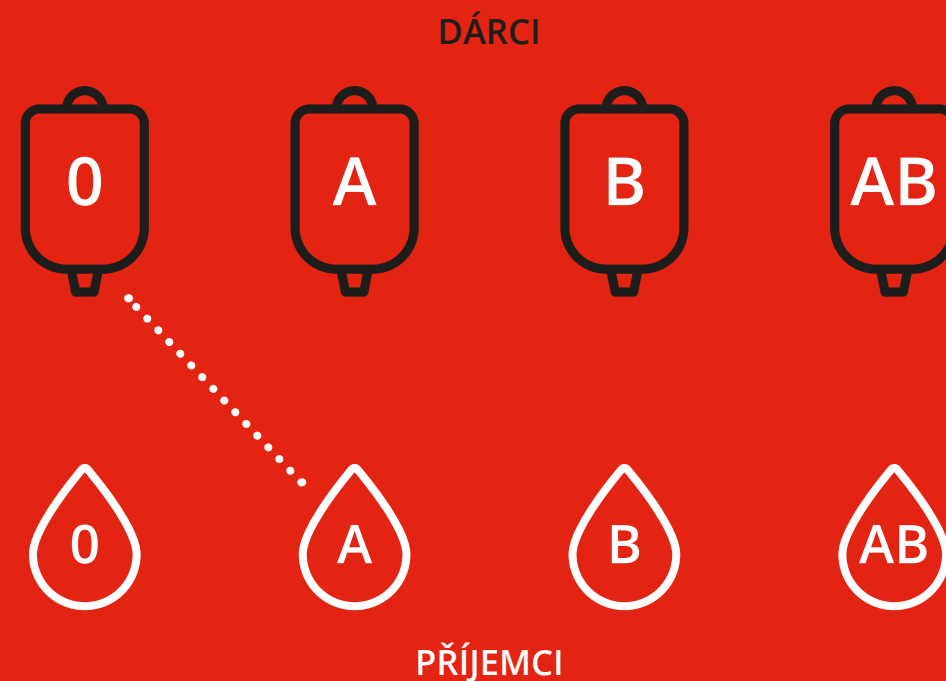
- Při odběru vám sestřička odebere ještě pár malých zkumavek na testy infekčních onemocnění a určení krevní skupiny. Samotný odběr 450 ml krve je pak zpracován na separátorech, kdy dojde k oddělení jednotlivých složek krve (tedy krvinky a plazma) a jejich použití tam, kde je to třeba. Použití různých elementů je časově omezené, centra tedy spolu úzce spolupracují.
- Krevní plazma je pak po oddělení krevních buněk běžně uchovávána 6 měsíců v karanténě a opětovně testována, aby se vyloučil možný přenos infekčního onemocnění, které kvůli brzkému stádiu nebylo odhaleno při odběru.

- Pokud jste si vždycky mysleli, že se darovaná krev používá v plné formě, nemýlíte se. Plná krev se stále používá u transfuzí, akutních stavů či během válek, tvoří však menšinu použití krve od dárců. Větší část se separuje a pacientům se pak podávají jednotlivé složky, které jim chybí. Z plazmy se vyrábí léčebné přípravky na dodání koagulačních faktorů pro hemofiliky, směs protilátek pro imunodeficientní pacienty či faktory potřebné při masivním krvácení (například faktor VII, fibrinogen).

KREVNÍ SKUPINY SYSTÉMU ABO A KŘÍŽOVÁ ZKOUŠKA

Darování krevní skupiny se řídí přísnými pravidly. Dokážete propojit cesty od dárců k příjemcům tak, aby bylo vše v pořádku?

ŘEŠENÍ:
Krevní skupina A – může darovat skupině A a AB, může přijmout krev od skupin A a 0.
Krevní skupina B – může darovat skupině B a AB, může přijmout krev od skupin B a 0.
Krevní skupina AB – může darovat pouze skupině AB, je však univerzální příjemce.
Krevní skupina 0 – může darovat všem skupinám A, B, AB i 0, je tedy univerzální dárcem. Přijmout však může pouze krev skupiny 0.

B | R | N | O

Statutární město Brno

(Odbor zdraví MMB)

Dominikánské nám. 1, 602 00 Brno

www.brno.cz, www.darujmekrev.brno.cz

© Statutární město Brno 2021

Odborná garance:

Bioskop – Vědecké výukové centrum MU
www.bioskop.cz